
Řízení před správními soudy – obecná úprava § 32 – 64 SŘS

© JUDr. Martina Radkova

Obecná ustanovení o řízení

- = **základní** ustanovení o řízení, **společná** všem druhům řízení v SŘS, s výjimkami uvedenými u jednotlivých řízení
- **zahájení řízení** (shodně jako § 82 OSŘ u návrhových řízení) – dnem, kdy návrh došel soudu (může být rozdíl s podáním – význam pro lhůty); **vazba na lhůty** (žaloba X R – 2 měsíce atd.)

Hlavní zásada řízení: dispoziční

- **žalobce** disponuje předmětem řízení, činí návrhy, může vzít návrh zpět – to odpůrce anebo osoba zúčastněná řízení nemůže

- **Judikatura:**

Jestliže žalobce zaslal žalobu elektronicky dne 23. 1. 2006 bez ověřeného podpisu a ve lhůtě tří dnů ji nepotvrdil písemným originálem (§ 37 odst. 2 s. ř. s.), soud k ní neměl přihlídnout, řízení o ní neměl vůbec zahajovat, neboť slovy § 32 s. ř. s. žádný návrh soudu nedošel. Jestliže však krajský soud o takovém „podání“ řízení zahájil, jediným možným postupem je, aby dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ono „podání“ odmítl, neboť nejsou splněny podmínky řízení (nebyl podán návrh na jeho zahájení) a tato vada je neodstranitelná.

(podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007, čj. 1 Afs 133/2006-48)

Účastníci řízení

- 1. žalobce a žalovaný **NEBO** 2. ti, o nichž to stanoví zákon
- **způsobilost** být účastníkem řízení (kdo má způsobilost mít práva a povinnosti anebo komu ji přiznává zákon – právnické osoby)
- **procesní způsobilost** – správní orgán, soud a ten, kdo může podat návrh
- kdo jedná za právnické osoby – viz SŘS

Účastníci řízení II.

- okruh žalovaných – podle typu žaloby
- nedostatek procesní subjektivity = neodstranitelný nedostatek řízení
- **procesní nástupnictví** – zásadně ano, někdy ne, viz judikatura
- + např. zákonný přechod agendy dávek pomoci v hmotné nouzi z krajských úřadů na Úřady práce k 1. 1. 2012

Judikatura I.

Účastníci řízení, kteří učinili společný návrh (§ 33 odst. 8 s. ř. s.), **netvoří tzv. nerozlučné společenství účastníků** ve smyslu § 91 odst. 2 o. s. ř., neboť tento institut v soudním řízení správním nelze aplikovat. Každý z nich vystupuje v řízení jako samostatný účastník, a proto je každý z nich zvlášť povinen zaplatit soudní poplatek [§ 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, a § 2 odst. 8 téhož zákona a contrario].

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2011, čj. 1 As 74/2011-251, Sb. NSS č. 2410/2011

Judikatura II.

I. Ustanovení § 33 odst. 4 věta třetí s. ř. s. výslovně nestanoví, **jakým způsobem má osoba jednající za právnickou osobu na výzvu soudu své oprávnění prokázat**. Je proto třeba vyjít z toho, že **postačuje jakýkoli způsob**, který je přiměřený okolnostem případu. Způsob prokázání oprávnění jednat za účastníka je přitom třeba chápat v souvislosti s povahou pochybností, které o oprávnění osoby jednat za účastníka vznikly, a se způsobem, jakým vznikly.

II. Postup soudu, který v případě pochybností o oprávnění jednat za účastníka žalobu bez dalšího odmítne proto, že žalobkyně při odstraňování nedostatku podmínek řízení nepostupovala přesně podle pokynu soudu uvedeného ve výzvě, aniž by sám nebo v součinnosti s účastníky podnikl dostatečné kroky k odstranění vzniklých pochybností, je porušením práva na spravedlivý proces.

Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2007, čj. 1 As 38/2006-81, Sb. NSS č. 1514/2008

Judikatura III.

I. **Pochybnost o procesní způsobilosti žalobce** (zde v řízení ve věci jeho práv z oboru důchodového pojištění) je na místě, pokud žalobce ve věku 25 let nezvládá při vyšetření u psychiatra test školní zralosti a jeho zdravotní postižení je odborným lékařem hodnoceno jako **těžká debilita**.

II. Soud zatíží řízení zmatečností [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], pokud nepřihlédne k tomu, zda jsou splněny **podmínky**, za nichž může rozhodnout ve věci samé (zde procesní způsobilost žalobce), ačkoli v tomto ohledu vzniká při podání žaloby důvodná pochybnost, a nepostaví skutkově **najisto**, zda zletilý žalobce, ač není zbaven způsobilosti k právním úkonům, může před soudem **samostatně jednat**.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2006, čj. 6 Ads 24/2005-33, Sb. NSS č. 930/2006

Judikatura IV.

Je zcela nepřipustné, aby soud učinil **závěr o nedostatku právní subjektivity** stěžovatele pouze z přípisu správního orgánu, který o této otázce vede se stěžovatelem spor, v němž uplatňuje na věci zcela protichůdný zájem.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2006, čj. 1 As 33/2004-60

Judikatura V.

Bylo-li v průběhu řízení o kasační stížnosti zjištěno, že žalobce (žadatel o azyl) je **jinou osobou**, než se kterou bylo jednáno ve správním řízení o žalobě před krajským soudem, Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu zruší, protože řízení bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (§ 109 odst. 3 část věty za středníkem soudního řádu správního).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2005, čj. 3 Azs 407/2004-98

Judikatura VI.

Procesní nástupnictví podle § 107a odst. 1 občanského soudního řádu **při singulární sukcesi** založené soukromoprávním postoupením veřejnoprávní pohledávky je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu před správním soudem **pojmově vyloučeno**.

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2005, čj. 1 Afs 38/2004-140, Sb. NSS č. 559/2005

Osoby zúčastněné na řízení:

- = 1. jiné osoby než účastníci řízení, tj. žalobce a žalovaný, tj.
- = 2. osoby **přímo dotčené** ve svých právech a povinnostech **ne/vydáním** rozhodnutí,
- = osoby, které mohou být dotčeny **ne/vydáním** rozhodnutí (jeho zrušení soudem) – **objektivní** prvek
- 3. a výslovně oznámily, že budou svá práva jako osoby zúčastněné na řízení uplatňovat (**subjektivní** prvek)
- např. ve stavebním řízení soused
- nedisponují předmětem řízení

Judikatura I.

Žadatelé o vydání územního rozhodnutí, které bylo napadeno žalobou před soudem, je třeba vždy doručit vyrozumění dle § 34 odst. 2 s. ř. s. adresně, nikoliv jeho vyvěšením na úřední desku soudu dle § 42 odst. 4 s. ř. s. Doručení vyrozumění jeho vyvěšením na úřední desku je ve vztahu k takovému žadateli procesně neúčinné.

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, čj. 1 As 115/2011 (bude možná ve sbírce - 14. 3. 2012 rozhodne plénum NSS)

Judikatura II.

I. Teprve **kumulativním splněním materiální (dotčení na právech) a formální (výslovné oznámení) podmínky** stanovené v § 34 odst. 1 s. ř. s. se určitý subjekt stává osobou zúčastněnou na řízení. Zmešká-li subjekt domáhající se procesního postavení osoby zúčastněné na řízení lhůtu stanovenou soudem podle § 34 odst. 2 věty druhé s. ř. s., nesplní formální podmínku a není osobou zúčastněnou na řízení, což soud vysloví usnesením (§ 34 odst. 4 s. ř. s.). Zmeškání této lhůty **lze** však z vážných omluvitelných důvodů na žádost prominout (§ 40 odst. 5 s. ř. s.).

II. Pokud krajský (městský) soud jednal jako s osobou zúčastněnou na řízení s někým, komu toto postavení nepřísluší, zruší Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí v případě, že existuje důvodná pochybnost o zákonnosti napadeného rozhodnutí v příčinné souvislosti s touto vadou řízení.

III. V řízení o kasační stížnosti je třeba vycházet z toho, s kým jako s osobou zúčastněnou na řízení jednal krajský (městský) soud, a to i v případě, že jednal se subjektem, kterému toto postavení nepřísluší.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2010, čj. 7 As 70/2009-190), Sb. NSS č. 2341/2011

Judikatura III.

I. Pokud jde o osoby zúčastněné na řízení (§ 34 s. ř. s.), **rozhoduje krajský soud autoritativně** pouze o tom, že určitá osoba není osobou zúčastněnou na řízení (§ 34 odst. 4 s. ř. s.).

II. Osoba zúčastněná na řízení (§ 34 s. ř. s.) se **nemůže** návrhem v procesním smyslu **domáhat**, aby krajský soud rozhodl, **že jiná osoba zúčastněná na řízení touto osobou není**.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2010, čj. 3 As 10/2010-944

Judikatura IV.

Je-li žalobou ve správním soudnictví napadeno rozhodnutí, jež **není rozhodnutím v materiálním smyslu** (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), je z povahy věci vyloučeno, aby takový úkon správního orgánu zasáhl do práv žalobce, jakož i do práv jakýchkoli jiných osob. V takovém případě je **bezpředmětné aktivovat zúčastněné osoby** (tj. trvat na povinnosti předsedy senátu krajského soudu vyzvat tyto osoby k vyjádření, zda budou uplatňovat svá práva), byť je žalobce ve svém podání jako osoby zúčastněné na řízení označí.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2010, čj. 1 As 55/2010-59)

Judikatura VI.

Nesta-li se subjekt - občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka podle § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, materiálně **účastníkem správního řízení**, neboť v něm neuplatňoval žádné námitky, **není osobou zúčastněnou na soudním řízení** (podle § 34 s. ř. s.); tím spíše pak nemůže vstoupit až do řízení o kasační stížnosti (podle § 105 s. ř. s.).

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2010, čj. 6 As 46/2009-99

Judikatura VII.

Taktéž osoba zúčastněná na řízení má právo na to, aby jí soud **doručil vyjádření podaná účastníky řízení** (§ 34 odst. 3 s. ř. s.).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2009, čj. 1 As 41/2009-145

Judikatura VIII.

Osobou zúčastněnou na řízení dle § 34 odst. 1 s. ř. s. je i subjekt, na který přešla příslušná práva a povinnosti i v průběhu řízení před soudem, včetně případů **singulární sukcese**.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2008, čj. 8 As 20/2006-129, Sb. NSS 1601/2008

Zastoupení I.

1. zákonným zástupcem,
2. právním poradcem-specialistou (daňovým, patentovým... notářem),
3. člen odborovou organizací,
4. právnickou osobou „na ochranu proti diskriminaci“,
5. právnickou osobou „na ochranu cizinců“,
6. obecným zmocněncem (způsobile a ne opakovaně – jinak ho soud **nepřipustí**),
7. **advokátem, zaměstnancem** (není v SŘS)
8. **opatrovníkem...**

Zastoupení II.

- zástupce může být **současně** jen 1
- zástupcem nemůže být soudce (srov. nálezy ÚS Pl. ÚS 22/09)
- **zástupce ex offo** – jen na návrh a u toho, u něž jsou předpoklady osvobození od placení soudních poplatků
- během ustanovování zástupce **neběží lhůta** pro podání a doplnění žaloby
- zástupce – v řízení u krajského soudu i NSS

Judikatura I. – ustanovení před zahájením

- Ustanovení zástupce navrhovateli podle § 35 odst. 7 s. ř. s. připadá podle okolností věci v úvahu **i před podáním samotného návrhu** na zahájení řízení (§ 32 s. ř. s.) navrhovatelem.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2006, čj. 2 As 2/2006-50, Sb. NSS č. 1011/2007

Judikatura II. – předpoklady osv. od SoP

Ačkoliv je **stěžovatelka podle zákona č. 549/1991 Sb.**, o soudních poplatcích, od soudních poplatků **obecně osvobozena**, tato skutečnost ještě sama o sobě a bez dalšího **neznamená splnění jedné z podmínek pro ustanovení zástupce** podle § 35 odst. 8 s. ř. s. Soud musí posuzovat, zda jsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků v konkrétních případech, kdy je jinak účastník řízení obecně od soudních poplatků osvobozen přímo ze zákona.

*) S účinností od 1. 9. 2011 změněno zákonem č. 218/2011 Sb.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2011, čj. 4 Azs 22/2011-46

Judikatura III. – OS pro cizince - omezení

Občanské sdružení vzniklé na základě zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, které se zabývá poskytováním právního poradenství cizincům, není jinou osobou, která vykonává specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů ve smyslu § 35 odst. 2 s. ř. s. Proto **nemůže zastupovat cizince v řízení o žalobě v jiných věcech než jsou věci mezinárodní ochrany** ve smyslu § 35 odst. 5 s. ř. s.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2011, čj. 1 As 1/2011-80

Judikatura IV. – zrušení ustanovení

Advokát soudem ustanovený zástupcem žalobce pro žalobní řízení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.) není oprávněn ukončit toto zastupování výpovědí; **může pouze soud požádat, aby jeho ustanovení zástupcem zrušil** (§ 20 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii).

Podle rozsudku Nejvyššího právního soudu ze dne 25. 8. 2010, čj. 3 Ads 107/2010-133, Sb. NSS č. 2180/2011

Judikatura V. – účelnost podání

Za podání, se kterým je nutně spojen vznik nároku ustanoveného advokáta na mimosmluvní odměnu podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, je třeba považovat jen takové **podání, z něhož vyplývají pro věc nové skutkové, či právní okolnosti** (zde důvody kasační stížnosti).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, čj. 7 Afs 56/2010-59, napadeno IV. ÚS 3007/2010

Judikatura VI. – právo na tlumočníka

Právo na tlumočníka ve smyslu § 18 odst. 2 o. s. ř. v zásadě nelze vztahovat na ústní komunikaci mezi účastníkem řízení a jeho advokátem. Pokud v řízení o kasační stížnosti vyvstane potřeba tlumočení pro zajištění ústní komunikace mezi stěžovatelem a jeho advokátem, je na stěžovateli a jeho zástupci, aby si pro tento účel obstarali tlumočníka. V případě úspěchu ve věci pak bude stěžovateli příslušet i náhrada nákladů důvodně vynaložených na tlumočení. **Je-li stěžovateli advokát ustanoven a platí-li advokát náklady tlumočení, patří tyto náklady mezi hotové výdaje advokáta, které podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2010, čj. 5 Azs 54/2009-42

Judikatura VII. – konkrétní zástupce

I. Jestliže účastník řízení splňující předpoklady pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s. **navrhne ustanovit svým zástupcem konkrétní osobu** a zjistí-li soud, že tento návrh je opřen o rozumné a věcně oprávněné důvody, pak zpravidla takovému návrhu vyhoví.

Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2009, čj. 7 Azs 24/2008-141, Sb. NSS č. 1995/2010

Judikatura VIII. – advokát pro ÚS ne

Soud ve správním soudnictví nemá pravomoc ustanovit advokáta osobě pro přípravu a podání ústavní stížnosti proti rozhodnutí vydanému ve správním soudnictví. **Advokáta v takovém případě určí Česká advokátní komora**; proti její případné nečinnosti se lze bránit žalobou na ochranu proti nečinnosti správního orgánu podle § 79 a násl. s. ř. S.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2009, čj. 7 As 47/2009-16, Sb. NSS č. 1925/2009

Judikatura IX. – příslušný soud

K rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce podanému podle § 35 odst. 8 s. ř. s. před zahájením řízení je věcně a místně **příslušný soud**, který byl věcně a místně příslušný podle § 7 s. ř. s. **k řízení o věci samé**.

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2009, čj. Na 18/2009-4

Judikatura X. – 1 jen zástupce

V řízení před správním soudem je **zastoupení** účastníka **více zástupci zároveň nepřípustné**, stejně jako další zastoupení obecného zmocněnce dle § 35 odst. 6 s. ř. s. advokátem či jinou osobou (§ 35 odst. 7 s. ř. s.).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2009, čj. 5 As 18/2008-90, Sb. NSS č. 1810/2009

Judikatura XI. – neoprávněná osoba

Pokud je navrhovatel rozhodnutím soudu **zbaven způsobilosti k právním úkonům**, **nemůže sám** o sobě bez součinnosti jemu ustanoveného opatrovníka s úspěchem **iniciovat soudní řízení** před správním soudem, popř. k tomu platně zplnomocnit jinou osobu. Jestliže tak navrhovatel přesto učiní, je nutno tento návrh kvalifikovat jako návrh podaný k tomu zjevně neoprávněnou osobou a s poukazem na § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. jej odmítnout.

Podle usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 12. 2008, čj. 15 Ca 299/2008-32

Judikatura XII. – nutné odmítnutí/ZŘ

Je-li v době podání návrhu zcela **zjevné**, že nejsou splněny podmínky řízení o podaném návrhu a že tento **nedostatek podmínek řízení je neodstranitelný**, není úkolem soudu toto řízení dále vést a rozhodovat např. o žádosti navrhovatele o ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s., ale naopak řízení bez dalšího ukončit tím, že bude příslušný návrh dle § 46 s. ř. s. **odmítnut**, či v zákonem stanovených případech řízení **zastaveno**.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Ans 6/2008-48, Sb. NSS č. 1741/2009

Jud. XIII. – NŘ pro OPU

Organizaci pro pomoc uprchlíkům, o. s., nelze odepřít **právo na náhradu účelně vynaložených nákladů**, které jí v souvislosti se zastupováním stěžovatele vznikly, **právo na odměnu** za zastupování stěžovatele **však nemá**, protože nevykonává specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů ve smyslu § 35 odst. 2 s. ř. s.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2008, čj. 4 Azs 51/2008-79

Jud. XIV. – souhlas opatrovníka, vhodnost

Smyslem funkce opatrovníka je hájit zájmy účastníka řízení, nikoli usnadnění provádění procesních úkonů soudu. Vzájemnou provázanost § 29 odst. 3 o. s. ř. s jeho dalšími ustanoveními a ustanoveními soudního řádu správního upravujícími zastupování účastníků řízení nelze vykládat tak striktně, aby byla bez dalšího vyloučena možnost ustanovit v řízeních, kdy to bude vzhledem ke konkrétním okolnostem vhodné, avšak nepůjde o řízení s takovým předmětem, jaký je předvídan v § 35 odst. 3 až 5 s. ř. s., jako opatrovníka osobě s neznámým pobytem i právnickou osobu – občanské sdružení. Soud je vždy povinen zkoumat **vhodnost** ustanovení takové osoby opatrovníkem. Pro tento případ ustanovení opatrovníka je **podmínkou také souhlas osoby s jejím ustanovením opatrovníkem.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2008, čj. 1 As 34/2007-48

Jud. XV. – „zmocnění předně uznávat“

Vzhledem ke zvláštnímu postavení a povinnostem **advokáta**, jež vyplývají ze zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, mohou státní orgány, jež vedou řízení o právech a povinnostech osob, oprávněně předpokládat, že jedná-li advokát za určitou osobu, je třeba mít **v pochybnostech** za to, že za ni **jedná v rámci zmocnění**, jež mu tato osoba udělila, nevyjde-li najevo opak.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2006, čj. 2 As 28/2006-49, Sb. NSS č. 1131/2007

Jud. XVI. - obdobné

I. Poukazuje-li se v žalobě, že spolu s ní je soudu zaslána plná moc, a sepsal-li ji a podepsal advokát, lze z toho vyvodit pracovní závěr, že účastník skutečně zastoupen advokátem nejspíše je a chce být a že nezaslání plné moci je s vysokou pravděpodobností opomenutím (nejspíše opomenutím administrativním či technickým) na straně stěžovatelova advokáta. Za této situace k závěru, že účastník zastoupen advokátem není, obvykle nepostačí, pokud je účastník na výzvu k doložení plné moci nečinný; **soud se proto za této situace může a má obrátit s výzvou k doložení zastoupení přímo na advokáta.**

II. V konkurenci odstranitelného nedostatku dvou podmínek řízení, a sice zaplacení soudního poplatku a doložení zastoupení účastníka, **je soud povinen nejprve učinit opatření k odstranění nedostatku doložení zastoupení stěžovatele.** Teprve poté, co bude takto najisto postaveno, na koho se má soud v řízení obracet, může se soud účinně pustit do odstraňování nedostatku podmínky řízení spočívající v nezaplacení soudního poplatku.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2006, čj. 2 Afs 162/2005-66

Jud. XVII. – povinné odůvodnění

Usnesení, kterým soud **zamítá žádost o ustanovení zástupce** (§ 35 odst. 8 s. ř. s.), **musí obsahovat odůvodnění.**

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2006, čj. 8 As 21/2005-101, Sb. NSS č. 1006/2007

Jud. XVIII. – posuzování osv. od SoP

V současné době nejsou v platném právu vyjádřena objektivní hlediska pro posuzování poměrů žadatele o osvobození od soudních poplatků, resp. jejich tíživosti. Osvobození od soudních poplatků je tak věcí úvahy soudu; při rozhodování o něm soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším obdobným okolnostem. Jestliže to poměry žadatele nedovolují, je soud povinen žadateli přiznat tomu odpovídající osvobození od soudních poplatků, a to buď v plném rozsahu nebo zčásti.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2006, čj. 4 Ans 3/2005-148

Jud. XIX. – posuzování plné moci

Při **posuzování**, jestli písemná plná moc nebo ústní prohlášení účastníka o udělení plné moci (do protokolu) mají potřebné **náležitosti**, je třeba vzít především v úvahu, zda spolehlivě **prokazují oprávnění** označeného zástupce jednat za účastníka řízení. V případě, že je možné bez pochybností takové **oprávnění dovodit z obsahu** plné moci, popřípadě z okolností, za kterých byla písemná plná moc soudu doručena nebo za kterých bylo učiněno ústní prohlášení, nemají případné vady plné moci za řízení význam.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2005, čj. 7 As 13/2005-62, Sb. NSS č. 1044/2007

Jud. XX. – nestudovat interní předpisy

Správním soudům nepřísluší posuzovat, zda k podání správní žaloby a ke sjednání povinného právního zastoupení došlo v souladu s interními předpisy stěžovatele a hodnotit v této souvislosti např. hmotné důsledky právního zastoupení na jeho hospodaření.

Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. I. ÚS 698/02

Jud. XXI. – jak poučovat

Rozsah poučovací povinnosti soudu o procesních právech v soudním řízení správním (§ 36 odst. 1 s. ř. s.) **je dán újmou**, která by mohla postihnout účastníka řízení; to platí i o povinnosti **poučit** účastníka řízení **o možnosti ustanovit zástupce** pro řízení soudem (§ 35 odst. 7 s. ř. s.).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2005, čj. 6 Ads 13/2004-20, Sb. NSS 616/20

J. XXII. – plná moc zaniká výmazem PO

Nabytím právní moci rozhodnutí krajského soudu, jímž došlo k výmazu právnické osoby z obchodního rejstříku, a tím k zániku právnické osoby (§ 20a odst. 2 občanského zákoníku), zanikla současně i plná moc udělená touto právnickou osobou advokátovi k zastupování v řízení před soudem (§ 35 odst. 2 s. ř. s.).

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2003, čj. 6 A 11/2000-47, Sb. NSS 757/2006

J. XXIII. – osobní poměry - cizinec

I. Proti rozhodnutí správního soudu o **zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce** soudem je **kasační stížnost přípustná**; nejde o rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení [§ 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s.].

II. **Při rozhodování o ustanovení zástupce** soudem žalobci (§ 35 odst. 7 s. ř. s.) přihlíží soud při posuzování otázky, zda je zastoupení třeba pro ochranu práv, kromě majetkových poměrů také k dalším **osobním poměrům** účastníka řízení; je-li žalobcem **cizinec**, přihlédně soud také k jeho **znalosti českého jazyka a orientaci v právním řádu České republiky**.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2003, čj. 1 Azs 5/2003-47, Sb. NSS 108/2004

Rovnost a poučení § 36 SŘS

- v řízení mají účastníci **rovné** postavení
- soud jim poskytne **stejné možnosti k uplatnění** práv a **poučí** je o jejich procesních právech a povinnostech
- veřejná správa – vrchnostenské postavení – zastoupena profesionálními specializovanými zaměstnanci X žalobci – laikové
- → proto soud poskytuje **jiné poučení** než v OSŘ, pro žalobce **širší**
- **tlumočnicka platí stát**

Judikatura I. – dát možnost vyjádření

Podání, v němž žalovaný poukáže na opožděnost podané žaloby, je soud povinen **zaslat žalobci dříve, než rozhodne o odmítnutí žaloby, jinak zatíží své řízení vadou (§ 36 odst. 1 a § 74 odst. 1 s. ř. s.).**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, čj. 1 Afs 5/2012x

---

Jud. II. – informovat účastníky

Po účastnících řízení a osobách zúčastněných na řízení lze požadovat patřičnou procesní aktivitu, přiměřenou pečlivost a spolupráci při plnění jejich procesních povinností, ale nelze po nich žádat, aby neustále ověřovali, zda v jejich případě nenastal v řízení nějaký vývoj, např. že jiný účastník či osoba zúčastněná na řízení zašle soudu určité podání či sdělení, na který by měli reagovat. Naopak, **mají právo předpokládat, že** nastane-li taková situace, **budou o ní soudem informováni.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2011, čj. 7 As 28/2011-65

Jud. III. - zásada rovnosti zbraní

I. Jestliže při jednání vyvstane mezi žalobcem a žalovaným skutkový spor (zde o to, zda je správní spis předložený soudu žalovaným kompletní) a **soud jednání odročí za účelem vyžádání vyjádření k uplatněným tvrzením a za účelem provedení navržených důkazů, avšak následně bez dalšího o věci samé rozhodne** a ve svém rozhodnutí se ztotožní s tvrzením jedné ze stran, poruší zásadu kontradiktornosti a rovnosti zbraní, a zatíží tak řízení vadou, která může mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2011, čj. 1 Afs 21/2011-109

Jud. IV – poučit o důsledcích sing. sukcese

Vzhledem k tomu, že soudní řád správní neobsahuje žádné ustanovení, které by upravovalo důsledky singulární sukcese pro řízení před správními soudy, je v takovém případě nutno za použití § 64 s. ř. s. přiměřeně aplikovat § 107a o. s. ř. O možnosti podat návrh podle § 107a odst. 1 o. s. ř. je **správní soud povinen žalobkyni poučit** (§ 36 odst. 1 s. ř. s.).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, čj. 7 As 9/2010-255

Osvobození od SoP § 36/3 od 2012

- osvobodit od placení SoP lze **na žádost**
- lze osvobodit **zásadně zčásti**
- **zcela** osvobodit lze **pouze výjimečně** pro **zvlášť závažné důvody**
- osvobození platí i pro řízení o kasační stížnosti
- neosvobodí se pro zjevně neúspěšný návrh
- osvobození lze odejmout kdykoli i zpětně...

Jud. I – odepření osvobození

I když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastníkovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímě, účastníkovu majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastníkovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011-66 – napadeno úst.stíž. IV.ÚS 490/2012

Jud. II. - zneužívání

I. Žádost o **posečkání s úhradou soudního poplatku** (§ 156 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu ve spojení s § 13 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích) lze podat pouze před splatností poplatku.

II. Jestliže soud neosvobodil žalobce od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 soudního řádu správního) proto, že **žalobce tohoto institutu zneužívá**, nemůže uspět ani žalobcova žádost o posečkání s úhradou soudního poplatku.

Podle usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 11. 2011, čj. 5 A 72/2011-49, napadeno kas. stížností 2 As 24/2012

Jud. III. – kolize ve prospěch účastníka

I. Pokud účastník řízení doručí krajskému soudu žádost o osvobození od soudních poplatků ve stejný den, kdy mu bylo doručeno usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, zruší krajský soud usnesení o zastavení řízení (§ 9 odst. 7 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích) a rozhodne o žádosti účastníka o osvobození od soudních poplatků.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2011, čj. 1 As 74/2011-251, Sb. NSS 2410/2011

Jud. IV. – zjevně neúspěšný návrh

Vyplývá-li z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu či z rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu nemožnost samostatného soudního přezkumu určitého úkonu správního orgánu (zde rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o námitce podjatosti úřední osoby), je žalobu proti takovému úkonu nutno považovat za zjevně neúspěšný návrh (§ 36 odst. 3 s. ř. s.).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, čj. 1 As 51/2011-135

Jud. V. – u osv. – celkové poměry

Při úvaze o splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. vychází soud nejen z finanční hotovosti, jíž žadatel disponuje, ale bere v úvahu i jeho celkové majetkové poměry včetně vlastnictví nemovitostí; to však samo o sobě není překážkou osvobození od soudních poplatků.

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, čj. 1 As 23/2009-95, Sb. NSS 2163/2011

Jud. VI. – osvobození práv. osoby

Při posuzování podmínek pro osvobození od soudních poplatků soud podle § 36 odst. 3 věty první s. ř. s. zkoumá, zda právnická osoba má dostatečné prostředky. Pokud právnická osoba vědomě uspořádá svoji činnost tak, aby **dlouhodobě setrvala bez dostatečných finančních prostředků, ačkoliv jejich vynakládání v souvislosti s vykonávanou činností je obvyklé a nezbytné, nelze** takovou právnickou osobu **zpravidla osvobodit** od soudního poplatku ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s.

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, čj. 1 As 70/2008-74, Sb. NSS 2099/2010

Jud. VII. – práva a povinnosti úč. říz.

I. **Účastník řízení**, který požádal o osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) a který byl soudem řádně poučen (§ 36 odst. 1 s. ř. s.), je **povinen uvést a prokázat** veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne.

II. **Zásadu stejného rozhodování** ve vztahu k témuž účastníkovi nelze vykládat absolutisticky. Na jedné straně stojí ústavní imperativ zákazu svévole a ústavním pořádkem chráněná důvěra adresáta rozhodnutí v to, že k němu bude soud přistupovat ve svých budoucích rozhodnutích konzistentně s tím, jak o něm rozhodoval v minulosti. Naproti tomu stojí v první řadě možná změna relevantních skutkových okolností, rozhodných pro aplikaci právní normy, která opodstatní rozhodnutí odlišné od rozhodnutí předchozího. Právě v případě posuzování žádostí o osvobození od soudních poplatků půjde pravidelně o **rozhodování velmi citlivé na měnící se skutková východiska** předložená žadatelem soudu. V neposlední řadě však není možno pominout ani esenciální předpoklad soudcovského rozhodování, totiž snahu každého jednotlivého soudce o nalezení správného výkladu práva. Na krajském soudu v takovémto případě leží požadavek snést dostatečné a přesvědčivé argumenty pro správnost jeho právního názoru.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009-88, Sb. NSS 1962/2010

Obecné náležitosti podání § 37 SŘS

1. **čeho se týká** (typ řízení, specifikace napadeného rozhodnutí, nečinnosti, zásahu...)
2. kdo ho činí (zásadně jméno, příjmení a adresa – **žalobce**, aktivní žalobní legitimace)
3. proti komu směřuje (**žalovaný**, pasivní žalobní legitimace)
4. co navrhuje (**žalobní petit**)
5. podpis a datum

Úkony

- **účastníků**: **jakoukoli** formou, pokud zákon nebo předseda senátu nestanoví **písemnou** formu + kdykoli může vzít návrh zpět
- soudu - u vadného podání: vyzve k opravě nebo **odstranění vad**, pokud není ve lhůtě doplněno – podání usnesením **odmítne**
- podání se posuzuje **podle jeho obsahu**

Jud. 1: náležitosti žaloby, konkrétnost

I. Líčení skutkových okolností v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu **nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností**, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem.

II. Žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti.

III. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti.

Zdroj: Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005-58, Sb. NSS 835/2006

J 2: přepjatý formalismus, přístup k soudu

I. Přepjatý formalismus při posuzování náležitostí žaloby ve správním soudnictví – a stejně tak i jakýchkoliv jiných procesních úkonů účastníků řízení – naprosto neodpovídá principu materiálního právního státu, ale ani samotnému poslání soudnictví. **Soudy** jsou nezávislé a nestranné státní orgány, které usilují o nalezení spravedlnosti rozhodováním v konkrétních věcech a které **nemohou odmítnout** zabývat se určitou věcí ze zcela formálních či spíše **formalistických důvodů**, ale pouze z takových příčin, které poskytování soudní ochrany skutečně vylučují. Při výkladu mezí práva na spravedlivý proces, stanovených soudním řádem správním (např. náležitosti žaloby, lhůta pro její podání, procesní podmínky), je v souladu s čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nezbytné šetřit jejich podstaty a smyslu a **nezneužívat** je k jiným účelům, než pro které byly stanoveny. Nabízejí-li se přitom dvě **interpretace**, z nichž jedna hovoří ve prospěch výkonu **práva na spravedlivý proces** a druhá proti němu, musí soud vždy zvolit výklad první.

II. Odstraňuje-li soud vady žaloby, potom musí žalobce vždy k odstranění těchto vad vyzvat, stanovit mu k jejich odstranění přiměřenou lhůtu a poučit jej jednak o následcích nesplnění této výzvy a jednak o tom, jak má vadu odstranit. Toto poučení přitom musí být konkrétní a diferencované v závislosti na individuální charakteristice žalobce, vůči němuž směřuje.

III. Jestliže žalobce označí v žalobě jako žalovaného správní orgán I. stupně, ale z obsahu žaloby je zřejmé, že brojí i proti rozhodnutí správního orgánu II. stupně, nejedná se o neodstranitelnou vadu, jež by měla vést k odmítnutí návrhu (§ 37 odst. 5 s. ř. s.). V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. není osoba žalovaného určena tvrzením žalobce, ale kogentně ji určuje zákon. Je tedy věcí soudu, aby v řízení jako s žalovaným jednal s tím, kdo skutečně žalovaným má být, a ne s tím, koho chybně označil v žalobě žalobce; zvláštní usnesení o tom soud nevydává (§ 53 odst. 2 s. ř. s. a contrario).

Zdroj: Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, čj. 5 Afs 16/2003-56, Sb. NSS 534/2005

Jud. 3: pochybnosti o zaplacení SoP

Nelze-li vyloučit, že zásilka doručená soudu obsahovala vylepené kolkové známky, je třeba mít za to, že soudní poplatek byl uhrazen.

NSS převzal právní názor Ústavního soudu vyjádřený v nález č. 119/2004 Sb. ÚS (sp. zn. I. ÚS 7/03).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2010, čj. 2 Afs 26/2010-87

Jud. 4: podpis ani po výzvě = odmítnutí žaloby

V případě, že žalobce ani na základě usnesení předsedy senátu ve stanovené lhůtě žalobu nedoplní o chybějící podpis žalobce, stane se z původně odstranitelné procesní překážky neodstranitelná procesní překážka, neboť chybějící podpis znamená, že není možno zjistit, zda žaloba byla projevem žalobcovy vůle domáhat se tímto podáním u soudu ochrany svého veřejného subjektivního práva či nikoliv. **Nepodepsaná žaloba brání soudu pokračovat v zahájeném řízení, a proto ji soud usnesením odmítne (§ 37 odst. 5 s. ř. s.).**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2009, čj. 6 Azs 29/2009-59

Jud. 5: úvěr nebrání osvobození

I. Pokud žalobkyně čerpá úvěr na koupi obecního bytu, v němž bydlí, **nejde o okolnost vylučující osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.).**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2008, čj. 1 As 63/2008-34

Jud. 6: – obsah výzvy k doplnění, jen 1x

Výzva k opravě nebo odstranění vad podání (§ 37 odst. 5 s. ř. s.) musí obsahovat údaj, v čem jsou spatřovány jeho podstatné nedostatky. To však neznamená, že by soud měl uvádět, jaká má být konkrétní formulace příslušné části podání. Z ničeho nevyplývá, že by soud, pokud po řádné výzvě nedojde k odstranění vad podání, byl povinen činit výzvu opětovně.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2008, čj. 8 Ans 4/2008-167

Jud. 7 : vstřícně k žalobám

Za žalobní bod, u něhož je třeba pokusit se o jeho doplnění a upřesnění, je nutno považovat každé vyjádření žalobce, z něhož byt' i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že tento má napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu za nezákonné.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2007, čj. 2 Azs 54/2007-42

Jud. 8: význam podpisu

Zastaví-li krajský soud řízení o žalobě podle § 47 písm. a) s. ř. s. na základě zpětvzetí žaloby, které **není podepsáno žalobcem ani jeho zástupcem, postupuje **v rozporu se zákonem**; důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. je tedy naplněn.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2005, čj. 2 Azs 71/2005-32

Jud. 9: podmínky fikce ověřit

Procesní důsledky spojené s fikcí doručení výzvy k odstranění vad podání mají pro další řízení zásadní význam, a proto je nezbytné, aby soud ověřil, zda byly v rozhodné době podmínky pro uplatnění této fikce skutečně splněny.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2005, čj. 7 Azs 57/2005-46

Předběžné opatření I.

- **zatímně upravuje poměry účastníků**
- **pro hrozící vážnou újmu**
- účastníkům **ukládá** něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet
- lze uložit i 3. osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat
- po vyjádření ostatních účastníků, rozhoduje se o něm **bezodkladně**
- návrh lze podat **kdykoli** v řízení
- PO **zaniká** rozhodnutím soudu (o zrušení či změně PO anebo rozhodnutím, jímž se řízení končí)

Jud. 1: přípustnost návrhu na PO

Z ust. § 38 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, gramatickým výkladem vyplývá, že **možnost vydání předběžného opatření soudem je vázána na podání návrhu na zahájení řízení**. Ve správním soudnictví je tak omezena možnost, oproti občanskému soudnímu řízení, podání návrhu na vydání předběžného opatření pouze na případy, kdy již byl podán návrh na zahájení řízení, popř. současně s takovým návrhem. V případě, že nebyl dříve ani spolu s návrhem na předběžné opatření podán návrh na zahájení řízení ve věci, je nutno takový návrh na vydání předběžného opatření považovat za nepřípustný ve smyslu § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb.

Podle usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 1. 2012, čj. 15 A 1/2012-4, **kas. stížnost: 7 As 14/2012**

Jud. 2: předčasný návrh = ne pro PO

IV. Je-li návrh odmítnut pro předčasnost, nejsou splněny podmínky pro vydání předběžného opatření podle § 38 odst. 1 s. ř. s., protože účelem předběžného opatření je odvrátit hrozící vážnou újmu vyplývající z předmětu řízení, kterým se však soud v důsledku odmítnutí návrhu nezabýval.

Podle usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 20. 9. 2010, čj. 44 A 79/2010–24

Jud. 3: pojem „závažná újma“

„Závažná újma“ ve smyslu § 38 odst. 1 s. ř. s. musí mít alespoň základní souvislost s předmětem řízení, ve kterém je vydání předběžného opatření navrhováno.

Podle usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 6. 2010, čj. 17 Ad 10/2010-54

Jud. 4: PO i v kas.řízení + „vážná újma“

I. Ustanovení § 120 s. ř. s. ani jiné ustanovení tohoto zákona obecně **nevylučuje**, aby předběžné opatření vydal i Nejvyšší správní soud **v řízení o kasační stížnosti**. V úvahu může přicházet vydání předběžného opatření zejména v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozhodnutí krajského soudu ve věci žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, nevyhověl-li krajský soud žalobě.

III. **Vážnou újmu je nutno zejména rozumět takový zásah do právní sféry účastníka** (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě, že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní **narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel**. Vážnou újmu tedy budou zejména **intenzivní zásahy** do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených.

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, čj. Na 112/2006-37, Sb. NSS 910/2006

Jud. 5: R o PO = dočasné R, ne KSt

Rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření je rozhodnutím dočasným, neboť má pouze **omezené trvání. Kasační stížnost směřující proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut návrh na vydání předběžného opatření, je podle § 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s. **nepřípustná**.**

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2004, čj. 1 Ans 2/2003-35, Sb. NSS 762/2006

Spojení a vyloučení věcí § 39 SŘS

- **spojení**: skutková souvislost (volby, TV licence) + NSS není spojením u kr.soudu vázán, soud se musí vypořádat se všemi námitkami
- **vyloučení**: možnost či vhodnost (každé R se posuzuje samostatně)

Jud.1: spojení od různých senátů

- Jsou-li splněny zákonné podmínky § 39 odst. 1 s. ř. s. pro spojení věcí ke společnému projednání, **mohou být spojeny i věci**, které byly dle rozvrhu práce sodu **přiděleny k projednání různým senátům či samosoudcům**.

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2007, čj. 1 Afs 49/2006-83

Jud. 2: umělé navyšování

Za výraz **nevhodného procesního formalismu** soudů je nutno označit též umělé navyšování počtu řízení rozdělováním řízení ve věcech, kde je **meritorní přezkum již na první pohled vyloučen**, anebo kde je takové rozdělování zjevně **bezúčelné**. Tento postup zatěžuje jak strany soudního sporu, tak i soudy samotné, a ve svých důsledcích vede k poškozování účastníků ostatních řízení.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, čj. 2 As 53/2004-76

Lhůty I.

- lhůty mají zákonné **následky** (plynutí času je v právu významná skutečnost)
- **počínají** běžet den po dni, který určil počátek
- **končí** v den, měsíc či rok který se označením shoduje se dnem určujícím počátek (např. pátek – pátek – viz judikatura) + § 40/3 SŘS
- lhůta je **procesní, ne hmotněprávní** (zachována podáním na poštu... X rozdíl proti ústavní stížnosti)
- **prominutí lhůty** – na žádost, s tou je třeba spojit úkon - § 40 SŘS
- **lhůty - druhy**: zákonné a soudcovské

Jud. 1: lhůta u el. podání do DS

Lhůta stanovená soudním řádem správním, výzvou nebo rozhodnutím soudu je zachována, bylo-li podání učiněné vůči soudu prostřednictvím datové schránky nejpozději poslední den této lhůty dodáno ve formě datové zprávy do datové schránky soudu (§ 40 odst. 4 s. ř. s.).

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, čj. 9 Afs 28/2010-79, Sb. NSS 2131/2010

Jud. 2: dvoutýdenní lhůta pro kas. stížnost

Bylo-li soudní rozhodnutí doručeno účastníku v pátek 2. května 2003, pak posledním dnem dvoutýdenní lhůty k podání kasační stížnosti byl pátek 16. května 2003.

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2003, čj. 5 Ads 43/2003-64, Sb. NSS 252/2004

Lhůty – další judikatura

- 5 dní k odstranění vad žaloby je krátká lhůta (náleží ÚS 48/2003)
- lhůta k zaplacení poplatků 3 dny je krátká (ÚS, NSS) – dáváme 5 dnů

Lhůty – zvláštní - § 41 SŘS

- lhůty pro zánik odpovědnosti či výkon rozhodnutí u **přestupků a deliktů neběží** během řízení podle SŘS (prekluze)
- totéž platí pro lhůty pro zánik práva ve věcech **daní**, cel, poplatků, odvodů, záloh...
- totéž u promlčecí doby u **náhrady škody či nemajetkové újmy** způsobené při výkonu **veřejné moci** (z.č. 82/1998 Sb.)
- zmeškání lhůty pro podání žaloby či kasační stížnosti **nelze prominout**

Jud. 1: počátek stavění běhu lhůty

Ke stavění běhu lhůty ve smyslu § 41 s. ř. s. dochází až okamžikem, kdy je zahájeno řízení u soudu, nikoliv okamžikem, kdy je žalobci doručeno následně napadené správní rozhodnutí.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2011, čj. 8 As 44/2011-64

Jud. 2: rozdíl prekluzivních (zánik práva) a promlčecích lhůt (oslabení práva, námitka)

Probíhá-li před soudem řízení ve věci, s níž není spojen běh lhůt pro zánik práva, ale lhůt **promlčecích (např. rozhodnutí o stanovení penále), účinky **§ 41 s. ř. s. se neuplatní.****

*) S účinností od 1. 1. 2011 nahrazen zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2011, čj. 1 Afs 30/2011-57

Jud. 3: sčítání lhůt

Zahájením soudního řízení se lhůta pro vyměření (doměření) daně (§ 47 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků) v souladu s § 41 s. ř. s. staví a pokračuje až po pravomocném skončení soudního řízení. **Části lhůty uběhlé před zahájením soudního řízení a po jeho skončení se sčítají.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2008, čj. 1 Afs 9/2008-59

Doručování § 42 SŘS

- přednostně do datové schránky
  - zvláštní ustanovení v SŘS
  - +jinak obdobně OSŘ
-
- z judikatury: doručenka je veřejná listina, PO Box a „poste restante“ nelze uložit, + doručování Polsko, Somálsko, Kuvajt

Jud. 1: obezřetně s ÚD

Postupu podle § 42 odst. 4 s. ř. s. (doručení vyvěšením rozhodnutí nebo jiné písemnosti na úřední desce soudu) je nezbytné využívat obezřetně **a zpravidla jen v těch případech**, kdy by snaha doručit každé osobě zúčastněné na řízení vedla s velkou pravděpodobností k podstatnému prodloužení délky či dokonce skončení řízení fakticky **znemožnila** nebo kdy by doručování jednotlivým osobám zúčastněným na řízení bylo sice technicky bezproblémové a v reálném čase proveditelné, avšak **neúměrně finančně náročné**.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 8. 2010, čj. 7 Afs 6/2010-201, Sb. NSS 2485/2012

Jud. 2: doručování zástupci

I. Odstranění vad podání na základě usnesení vydaného podle § 37 odst. 5 s. ř. s. není úkonem, který by mohl účastník vykonat pouze osobně.

II. Je-li účastník v řízení zastoupen, doručuje se výzva k odstranění vad podání pouze tomuto zástupci (§ 42 odst. 2 s. ř. s.).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2008, čj. 9 As 30/2008-69

Jud. 3: Vzor 060 nemusí osobně

Doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů žalobce k žádosti o osvobození od soudních poplatků není úkonem, který by měl účastník řízení vykonat osobně (§ 42 odst. 2 s. ř. s.).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2007, čj. 8 Afs 154/2006-77

Jud. 4: akceptovat doručovací adresu

Uvede-li žalobce (právnícká osoba) v žalobě **adresu pro doručování**, nelze toto prohlášení chápat jinak než jako žádost o doručování písemností na tuto adresu a soud je tak povinen za splnění ostatních podmínek uvedených v § 47 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 42 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, **doručovat žalobci na tuto adresu.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2006, čj. 2 As 22/2005-60

Jud. 5: SoP – nemusí osobně

Povinnost zaplatit soudní poplatek plyne z procesního postavení účastníka řízení, který činí úkon poplatku podléhající. Zaplacení soudního poplatku ovšem není úkonem, který má osobně vykonat účastník řízení; **je-li účastník řízení zastoupen, výzva k zaplacení soudního poplatku se proto doručuje podle § 42 odst. 2 s. ř. s. pouze jeho zástupci.** Za stávající úpravy správního soudnictví není tímto postupem omezen přístup k soudu.

Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, čj. 2 Afs 187/2004-69, Sb. NSS 726/2005

Jud. 6: doručování do ciziny, i Polsko

Doručování **prostřednictvím diplomatických misí a konzulárních úřadů**, upravené konzulárními úmluvami, je zásadně omezeno na doručování státním příslušníkům vysílajícího státu. **Některé mezinárodní smlouvy však umožňují přímé doručování do vlastních rukou účastníkům řízení do ciziny bez ohledu na jejich státní příslušnost**, např. čl. 31 odst. 2 Smlouvy mezi Českou republikou a Bulharskou republikou o sociálním zabezpečení, podepsané v Praze dne 25. listopadu 1998 a publikované sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 2/2000 Sb. m. s., který stanoví, že při provádění této Smlouvy se mohou nositelé pojištění, úřady a soudy navzájem a se zúčastněnými osobami nebo jejich zástupci stýkat přímo nebo jednat prostřednictvím styčných míst v jejich úředním jazyce.

Zdroj: Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2004, čj. 3 Ads 30/2003-108

Jud. 7: substitutovi nedoručovat

I. Využije-li advokát svého oprávnění dle § 26 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, dát se zastoupit jiným advokátem, stává se tento advokát (substitut) zástupcem advokáta, **nikoliv zástupcem účastníka řízení**. Doručí-li krajský soud usnesení, kterým se řízení končí, substitutovi advokáta, jde o neúčinné doručení (§ 42 odst. 2, § 54 odst. 5 a § 55 odst. 4 s. ř. s.).

II. Kasační stížnost proti usnesení krajského soudu, které nebylo řádně doručeno a z tohoto důvodu nenabylo právní moci, je **předčasná** [§ 46 odst. 1 písm. b), § 102 a § 106 odst. 2 s. ř. s.].

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2003, čj. 1 As 4/2003-48, Sb. NSS 281/2004

Jud. 8: SoP do PM U o zastavení řízení

II. Ustanovení § 9 odst. 7 zákona ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, umožňuje i ve správním soudnictví zaplatit soudní poplatek po vydání usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku, pokud toto usnesení ještě nenabylo právní moci. Je-li poplatek takto zaplacen, zruší usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku soud, který je vydal.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2003, čj. 5 Afs 4/2003-29, Sb. NSS 69/2004

Pořádková pokuta § 44

- za neuposlechnutí výzvy soudu nebo
- za urážlivé podání či přednes
- do 50 000 Kč
- i opakovaně
- na žádost lze prominout, jen do skončení řízení

Jud. 1: nepřiměřená kritika advokáta

I. Účelem § 44 odst. 1 s. ř. s. je mimo jiné ochrana autority soudu. Deontická povaha soudní autority vyžaduje, aby nebyla v samém základě zpochybněna kompetence soudního orgánu konat své funkce. Správnost závěrů soudu lze kritizovat při **respektování limitů oprávněnosti kritiky**, přičemž kritiku lze považovat za oprávněnou, pokud svým obsahem a formou nevybočuje z účelu kritiky věcné způsobem, jenž by se dotýkal cti kritizovaného.

II. Hodnotící soud, je-li součástí kritiky závěrů soudu, musí k tomu, aby požíval ochrany svobody projevu, jednak vyvěrat ze skutečnosti, jednak musí být povaze věci **přiměřený**. Úsudek o tom, že soud není vzdělán v oboru, který se údajně měl v rozhodnutí soudu uplatnit, leč se z povahy věci uplatnit nemohl, stejně jako úsudek o vnitřní mentální rezervaci soudu vůči svému dalšímu vzdělávání představuje **kritiku excesivní**, neboť postrádá jakéhokoliv věcného podkladu. Zcela neakceptovatelným z obou hledisek je poukaz na zdravotní handicap soudce spojený s pochybností o schopnosti rozhodovat případ kritizujícího účastníka, neboť jde o argumentaci, která zpochybňuje kognitivní schopnosti oponenta domněle objektivizujícím způsobem pouze na základě jeho vnějšího vzezření.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2009, čj. 6 Ads 41/2008-67, Sb. NSS 2016/2010

Nahlížení do spisu § 45 SŘS

- **účastník**: může nahlížet, pořizovat opisy, výpisy, nebo o ně žádat (za poplatek)
- **ne-účastník**: musí k nahlížení osvědčit právní zájem nebo vážný důvod, nesmí to být v rozporu se zájmy a právy účastníků (o tom rozhoduje soudce)
- + **studenti na praxi** – upraveno ve vnitřním a kancelářském řádu pro soudy (instrukce ministerstva spravedlnosti)
- **zvláštní režim**: utajované skutečnosti
- hlídat správní spis

Odmítnutí návrhu I.

- **rozdíl**: odmítnutí řízení (§ 37/5 – nedoplnění)
- pro překážku **rei iudicata** (jiné PM R soudu)
- pro překážku **litispendence** (jiné Ř u soudu)
- jiný **neodstranitelný nedostatek podmínek řízení** (např. bylo zrušeno/změněno napadené rozhodnutí ve správním řízení)
- **přes výzvu nebyl odstranitelný nedostatek podmínek řízení odstraněn**

Odmítnutí návrhu II.

- **předčasný** návrh (např. žaloba před vydáním rozhodnutím, ale po vydání jeho podkladu)
- **opožděný** návrh (podán po zákonné lhůtě, prominout je většinou podle SŘS nelze)
- podán **neoprávněnou osobou**
- **nepřípustný** návrh (§ 66/4, 5; § 68 + § 70 – kompetenční výluky, § 85, § 92, § 94/2, § 99, § 104)
- např. nebyly vyčerpány opravné prostředky
- není rozhodnutí ve věci samé (lze žalovat zas)

Odmítnutí návrhu III.

- pokud návrh patří do civilní větve soudnictví, včetně řízení o soukromoprávní věci rozhodnuté orgány veřejné moci
- správní soud musí poučit, že do měsíce lze podat žalobu a ke kterému soudu)
- kompetenční spory (z.č. 131/2002 Sb.)

Judikatura rozsáhlá – z RS např.:

Posouzení, zda úkon správního orgánu může být pojmově nezákonným **zásahem**, pokynem nebo donucením ve smyslu § 82 s. ř. s., **je otázkou důvodnosti žaloby** (součástí rozhodnutí ve věci samé), **nikoli otázkou existence podmínek řízení** dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2008, čj. 8 Aps 6/2007-247, Sb. NSS 1773/2009

Jud. RS 2: nejdřív doručit R spr. orgánu

Nedostatek řádného doručení napadeného správního rozhodnutí žalobci spočívající v tom, že rozhodnutí bylo v rozporu s ustanovením § 25 odst. 3 správního řádu doručeno přímo jemu, a nikoli jeho zástupci, brání bez dalšího projednání žaloby; takový nedostatek **je** však **odstranitelný**. Soud proto nejprve uloží správnímu orgánu řádně doručit napadené rozhodnutí a teprve po jeho doručení pokračuje v řízení o žalobě. Samotná vada doručení není důvodem k odmítnutí žaloby pro předčasnost.

Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, čj. 2 As 27/2004-78, Sb. NSS 450/2005

Zastavení řízení – 3 důvody

1. **zpětvzetí** (projev dispoziční zásady)
  2. **uspokojení navrhovatele** (odpadá důvod řízení)
  3. **stanoví to zákon** (zvláštní nebo SŘS) – např. nezaplacení SoP
- soud rozhoduje usnesením - možnost podat kasační stížnost

Jud. 1: dodatečné doložení plné moci

Dodatečné doložení plné moci advokáta **zhojí úkony jím dříve učiněné; k jeho tíži však nemohou jít důsledky toho, že učiněny nebyly. Pokud tedy soud vyzve k zaplacení soudního poplatku advokáta, jehož zmocnění k zastupování nemá dosud doloženo, nemůže zastavit řízení proto, že v určené lhůtě nebyl zaplacen soudní poplatek.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2009, čj. 2 Afs 86/2009-83

Jud. 2: nezaplacení SoP a zast. řízení

Zastavuje-li soud řízení pro nezaplacení soudního poplatku, **není povinen vyrozumět o probíhajícím řízení **osoby označené žalobcem jako osoby zúčastněné na řízení** (§ 34 odst. 2 s. ř. s.).**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2009, čj. 8 Afs 29/2009-34

Jud. 3: zastavení – přednost před odmítnutím – projev dispoziční zásady

Navrhovatel může disponovat řízením nebo jeho předmětem a může tedy i vzít svůj návrh zcela nebo zčásti zpět, dokud o něm soud nerozhodl.

Vzal-li navrhovatel svůj návrh dříve, než soud ve věci učinil jakýkoliv úkon, soud řízení bez dalšího zastaví, tj. nezkoumá, zda byly či nebyly dány podmínky pro jeho případné odmítnutí.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2007, čj. 8 As 24/2005-69

Jud. 4: povinnost poučit o osv. od SoP

Z ustanovení § 36 odst. 1 s. ř. s., které ukládá soudu povinnost poskytnout účastníkům stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu, je třeba dovodit, že soud je povinen poučit účastníka i o tom, že může požádat o osvobození od soudních poplatků; **nesplní-li soud tuto svou povinnost a účastníka jen vyzve k zaplacení soudního poplatku a následně pro nezaplacení soudního poplatku řízení zastaví postupem podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích a podle § 47 písm. c) s. ř. s., je jeho rozhodnutí o zastavení řízení **nezákonné**.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2005, čj. 5 Ans 5/2005-59

Prerušení řízení – povinnost soudu

1. věc předložena ÚS
2. položena předběžná otázka SD EU
3. ztráta procesní způsobilosti účastníka a nemá zástupce
4. nelze ihned pokračovat s práv.nástupcem
5. R závisí na otázce, kterou není soud oprávněn řešit (např. trestní či statusová věc)
6. stanoví to zákon

Přerušeni řízení – možnost soudu

- byl podán podnět ke zrušení či změně R ve správním řízení
- zákonný zástupce zemřel nebo ztratil procesní způsobilost
- navrhovatel má trvalejší překážku účasti na řízení či je neznámého pobytu/sídla
- probíhá jiné řízení, které může mít vliv (např. předběžná otázka u SD EU o stejné otázce)

Jednání - § 49 SŘS

- ústavní práva na **spravedlivý proces** (čl. 36/1 Ú) a na soudní a jinou ochranu (čl. 38/2 LZPS) + evr. Úmluva LPS
- způsob **komunikace**
- **předvolání** aspoň 10 dnů předem
- je **veřejné, ústní** s výjimkami podle § 51 SŘS
- lze rozhodnout i **v nepřítomnosti** účastníků – srovnej podmínky zákona
- skutkové a právní **otázky určující pro rozhodnutí** lze sdělit u jednání (X koncentrace řízení)
- **odročení** – na návrh, z důl. důvodů
- vyhlášení rozsudku **vyvěšením**

Jud. 1 – smyslem jednání - dokazování

II. Jednání soudu je určeno k projednání a rozhodnutí věci samé (§ 49 odst. 1, § 51 odst. 1 ve vazbě na § 53 odst. 1 s. ř. s.). Usnesení městského soudu, kterým byla **odmítnuta žaloba z procesních důvodů**, vydané bez jednání, proto **nelze** z tohoto důvodu **považovat za nezákonné**, jelikož smyslem jednání před soudem je především dokazování. Tento smysl však zjevně nemůže být naplněn tam, kde podaný návrh procesně neobstojí a soud jej odmítne pro chybějící podmínky řízení.

Zdroj: Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2005, čj. 2 Afs 86/2005-55

Jud. 2 – nutnost řádného předvolání

I. Obsahové nedostatky předvolání zástupce stěžovatelky k jednání (nesprávně uvedený termín konání jednání) brání krajskému soudu v projednání a skončení věci (§ 49 odst. 3 s. ř. s.) a jsou jinou vadou řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2004, čj. 3 As 40/2003-66, Sb. NSS 469/2005

Jud. 3 – nutnost dodržení 10 D lhůty

Jestliže účastník, jemuž byla k přípravě na jednání poskytnuta lhůta kratší deseti **pracovních** dnů (§ 49 odst. 1 s. ř. s.), **neprohlásil, že tato lhůta je dostačující, soud nemůže jednat a vydat rozhodnutí**, ale musí nařízené jednání do uplynutí zákonem stanovené lhůty odročit. Nepostupuje-li tak a ve věci rozhodne, je vydané rozhodnutí zatíženo vadou řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2004, čj. 7 Ads 41/2003-50

pozn: od 1. 1. 2012 – 10 kalendářních dnů, ne pracovních!

Odročení § 50

Požádá-li účastník před zahájením jednání o jeho odročení z důvodu **pracovní neschopnosti**, kterou osvědčí, a z okolností případu, zejména z účastníkovy dosavadního chování, zároveň není patrné, že omluva je motivována snahou prodlužovat soudní řízení, soud jednání odročí, neboť v daném případě jde o **důležitý důvod** ve smyslu § 50 s. ř. s.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2005, čj. 2 Afs 5/2005-96

Rozhodování bez nařízení jednání § 51

1. když to účastníci **shodně navrhli nebo souhlasí (bezpodmínečně)**
2. když se do 2 týdnů na výzvu nevyjádří – **fikce souhlasu**
3. **stanoví to zákon** (např. rozhodování o kasačních stížnostech aj.)
  - **souhlas lze změnit na nesouhlas**
  - **souhlas si raději před rozhodováním obstarat vždy**
  - **důkazy se provádí vždy při jednání!**

Jud. 1: souhlas po zrušení R NSS neplatí

Souhlas účastníka řízení s rozhodnutím krajského soudu o věci samé bez jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s. udělený ještě předtím, než v řízení krajský soud poprvé rozhodoval, **nelze bez dalšího vztáhnout na nové rozhodnutí krajského soudu po té, co bylo jeho první rozhodnutí Nejvyšším správním soudem zrušeno.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2010, čj. 5 Azs 3/2010-92

Jud. 2: nutnost uplynutí lhůty k vyjádření

Rozhodl-li soud bez jednání v době, kdy ještě neuplynula lhůta, již stanovil účastníkům řízení k vyjádření, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez jednání, zatížil řízení vadou, jež mohla mít za následek **nezákonné** rozhodnutí o věci samé.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, čj. 8 As 49/2008-62

Jud. 3: souhlas – jasný a nepodmíněný

I. V řízení o ochraně před nezákonným zásahem, který žalobce spatřuje v jednání justiční strážě učiněném na základě pokynu předsedy soudu a v jeho mezích, je žalovaným podle § 83 s. ř. s. **předseda soudu jakožto správní orgán.**

II. Pokud krajský soud zašle žalobci výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. a žalobce ve lhůtě dvou týdnů soudu sdělí, že nemůže uvést, zda s rozhodnutím bez jednání souhlasí či nikoli, neboť mu dosud není známo stanovisko žalovaných k žalobě, **nelze z takového sdělení dovodit fikci žalobcova souhlasu** s rozhodnutím bez nařízení jednání podle citovaného ustanovení. Soud je naopak povinen zaslat žalobci vyjádření žalovaných a spolu s nimi i **novou výzvu** podle § 51 odst. 1 s. ř. s.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2008, čj. 2 Aps 4/2008-138, Sb. NSS 1718/2008

Jud. 4: souhlas lze odvolat

Pokud **marně uplyne** dvoutýdenní zákonná lhůta podle § 51 odst. 1 s. ř. s., **neznamená to, že by účastník řízení pozbyl práva požadovat nařízení jednání k projednání věci**. Pokud svůj nesouhlas s takovým postupem účastník řízení soudu sdělí do doby, než je o žalobě rozhodnuto, je nutné vycházet z toho, že s projednáním věci bez nařízení jednání nesouhlasí.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2006, čj. 2 Azs 216/2005-50, Sb. NSS 975/2006

Jud. 5: výzva k souhlasu jen zástupci

Je-li účastník v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu před krajským soudem zastoupen zástupcem s procesní plnou mocí, doručuje se **výzva podle § 51 odst. 1 s. ř. s. pouze tomuto zástupci**; nejedná se o záležitost, kdy by měl účastník řízení něco osobně vykonat.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2005, čj. 4 Azs 471/2004-55

Jud. 6: dokazování vždy při jednání

Jestliže krajský **soud provádí dokazování** (§ 77 odst. 1 s. ř. s.), je **povinen nařídit jednání**, a to i tehdy, pokud účastníci řízení souhlasili s rozhodnutím o věci samé bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Provedl-li krajský soud dokazování listinnými důkazy (nadto v situaci, kdy si sám opatřil neověřený překlad cizojazyčných listin) bez nařízení jednání, trpí jeho rozhodnutí jinou vadou řízení před soudem, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí a je důvodem pro zrušení tohoto rozhodnutí podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, čj. 3 Azs 103/2005-76

Dokazování § 52 SŘS

- 1. navržené i 2. podle uvážení soudu
- soud je **vázán** rozhodnutím v trestních věcech a osobním stavu
- může **uložit**, aby účastník jiné řízení vyvolal
- příklad: u invalidního důchodu žalobkyně požádala OSSZ o uznání doby péče o děti, aby se jí doba započítala do doby pojištění

Jud. 1 – záznam si má soud sám přehrát

I. Je-li součástí správního spisu záznamové médium, na němž je nahrán sponzorský vzkaz, který byl vysílán v televizi, **soud si jej i bez jednání může a má promítnout**, stejně jako se musí, má-li rozhodnout se znalostí všech rozhodných skutečností, seznámit s ostatním obsahem správního spisu, který může obsahovat nejen listiny, ale i např. plány, fotografie, trojrozměrné modely staveb, záznamová média obsahující audio- či videonahrávky nebo jiné hmotné předměty (např. vzorky zboží opatřeného ochrannou známkou).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, čj. 7 As 68/2011-75

Jud. 2 – spis není důkaz...

II. Pokud v řízení o žalobě ve správním soudnictví soud vychází z údajů obsažených ve správním spisu, aby ověřil skutkový a právní stav, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí správního orgánu, pak tento postup nelze označit za dokazování ve smyslu § 52 s. ř. s.

*) S účinností od 1. 1. 2011 nahrazen zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, čj. 9 Afs 8/2008-117, Sb. NSS 2383/2011

Jud. 3 – kouření v soudní síni - důkaz

Zda se jedná o tabák ke kouření (zde tabák „Golem“) ve smyslu § 101 odst. 3 písm. c) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, a čl. 5 směrnice 95/59/ES, lze v řízení před soudem dokázat např. zkouškou kouření v cigaretové dutince.

*) S účinností od 1. 1. 2007 ustanovení změněno zákonem č. 575/2006 Sb.

Podle rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 6. 2008, čj. 22 Ca 53/2007-50

Jud. 4 – seznámení účastníků s důkazy

Žádné ustanovení soudního řádu správního (za přiměřeného použití občanského soudního řádu podle § 64 s. ř. s.) výslovně neurčuje, ve které fázi řízení má soud dostát právu účastníka řízení na seznámení s navrženými důkazy (§ 123 o. s. ř.). Z logiky věci, plynoucí zejména ze zásady rovnosti zbraní, je však nutno uzavřít, že **účastník řízení musí mít možnost seznámit se s důkazy** předloženými soudu, jakož i možnost vyjádřit se před soudem k jejich existenci, obsahu a pravosti, ve formě a době přiměřené jejich relevanci, tedy v případě potřeby i písemně a předem.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2008, čj. 1 As 18/2008-68

Jud. 5 – navržení důkazů není rozšíření žaloby a není na něj lhůta

Navrhování důkazů, které mají podpořit tvrzení uvedená v žalobě, popřípadě v jejím včasném rozšíření, nelze považovat za rozšíření žaloby, a není proto omezeno lhůtou stanovenou v § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2007, čj. 4 Azs 176/2006-84, Sb. NSS 1834/2009

Jud. 6: soud rozhoduje o důkazech –
1. o jejich provedení + 2. je hodnotí

I. Soud rozhodne, které z navržených důkazů provede a které nikoli (§ 52 odst. 1 s. ř. s.); to jej však nezavazuje povinnosti takový postup odůvodnit.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, čj. 5 Afs 147/2004-89, Sb. NSS 618/2005

Jud. 7: přítomnost u dokazování

I ve správním soudnictví mají účastníci řízení právo být přítomni u prováděného dokazování (§ 122 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.). **Vyslechl-li krajský soud svědka prostřednictvím dožádaného okresního soudu bez přítomnosti účastníků řízení, ačkoliv účastníci řízení k takovému postupu nedali souhlas, nemůže krajský soud z takto provedeného důkazu ve svém rozhodnutí vycházet. Učinil-li tak, jde o vadu řízení, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2003, čj. 5 Ads 5/2003-57, Sb. NSS 55/2004

Rozhodnutí

- **2 druhy**: rozsudek a usnesení
- **rozsudkem** se rozhoduje **ve věci samé** (meritorní rozhodnutí – žaloba se zamítá anebo se napadené rozhodnutí ruší – soud nemůže nahradit rozhodnutí správního orgánu, ledaže moderuje trest - § 78/2 SŘS)
- **jinak usnesením** (např. o odmítnutí návrhu, zastavení/přerušení řízení, postoupení věci, vyloučení soudce, o nepřipuštění zástupce, o osvobození od SoP, o návrhu na vyloučení/spojení věci, o pořádkové pokutě, o opravě R/U, ustanovení zástupce/znalce/tlumočnicka, o složení zálohy na provedení důkazu, o výzvě k doplnění podání, o odkladném účinku atd.)

Judikatura k § 53 SŘS

Pouze rozhodnutí soudu v českém jazyce je zněním autentickým. **Není povinností soudu zasílat účastníkovi řízení **překlad** takového rozhodnutí do jeho mateřského jazyka.**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004. čj. 5 Azs 52/2004-45, Sb. NSS 376/2004

Rozsudek § 54 SŘS

- nadpoloviční většina senátu
- povinně písemná forma
- náležitosti v zákoně (§ 54/2 SŘS)
- lhůta pro vyhotovení 1 měsíc od vyhlášení, lze dvakrát prodloužit
- doručený rozsudek je v právní moci (dopad u usnesení po nezaplacení SoP – rozdíl od OSŘ)
- R závazný: 1. pro účastníky, 2. osoby zúčastněné na řízení a 3. orgány veřejné moci

Jud. k opravě omylů a nesprávností

I. **Lhůta** pro podání kasační stížnosti podle § 106 odst. 2 s. ř. s. znovu běží od doručení opravného usnesení pouze ve vztahu k výroku, který byl tímto usnesením opraven, případně ve vztahu k výroku, jenž je na opraveném výroku závislý.

II. **Proti opravnému usnesení** podle § 54 odst. 4 s. ř. s. je **kasační stížnost přípustná**, a to i v případě, že byl opravován výrok o náhradě nákladů řízení; předmětem přezkumu však je pouze splnění podmínek pro provedení opravy.

III. **Oprava výroku rozhodnutí nemůže spočívat v jeho nahrazení výrokem odlišného znění**, neboť důvodem opravy výroku rozhodnutí podle § 54 odst. 4 s. ř. s. může být toliko písařská nebo početní chyba či nesprávnost, která je zřejmá.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2007, čj. 4 Ans 3/2006-123, Sb. NSS 1177/2007

Usnesení § 55 SŘS

- platí pro něj **obdobně** ustanovení o rozsudku
- rozdíly: U, kterým se nekončí řízení a neukládá povinnost, nemusí být odůvodněno (např. o osvobození od SoP, o prodloužení lhůty, o ustanovení zástupce aj.)
- veřejně se vyhlašuje jen při jednání

Jud. 1 – odůvodnění usnesení

Pokud soud nevyhoví návrhu účastníka řízení na ustanovení konkrétního zástupce, je povinen své rozhodnutí přezkoumatelným způsobem odůvodnit; aplikace ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s. není v takovém případě namístě.

Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2009, čj. 7 Azs 24/2008-141, Sb. NSS 1995/2010

Odlišné stanovisko § 55a

- = separátní vótum, dissent
- nesouhlas s rozhodnutím (výrokem) anebo jen s odůvodněním
- **jen u Nejvyššího správního soudu**
- zdroj obrázku: www.nssoud.cz

Pořadí projednávání a rozhodování věcí

- **zásadně**: jak věci došly
- **výjimky**:
  1. jsou-li závažné důvody pro přednost,
  2. osvobození od SoP a ustanovení zástupce
  3. věcně vyjmenované: zásahy, nečinnost, „cizinci“, ochrana svědků
  4. stanoví to zákon
- **nejsou stanoveny lhůty** (X žaloby účastníků, kárné žaloby za průtahy; výj: napsání R)

Náklady řízení § 57-59 SŘS

- vyjmenovány v zákoně – **hotové výdaje** účastníků a jejich zástupců (SoP, cestovné, odměna zástupce, DPH... aj.)
- svědečné
- znalečné, tlumočné
- každý si je platí sám; pokud platí stát, záloha
- podle **vyhlášky č.177/1996 Sb.**, nikoli 484/2000 Sb.

Vybrané soudní poplatky

- za žalobu proti rozhodnutí: 3.000 Kč
- jinak obecně: 2.000 Kč (zásah, nečinnost)
- za kasační stížnost: 5.000 Kč
- za odkladný účinek: 1.000 Kč
- a další položky

Náhrada nákladů řízení § 60 SŘS

- **úspěšný účastník** má **právo na náhradu NŘ**
- **to neplatí pro stát** – důch., úraz., nemoc. pojištění + pomoc v hmotné nouzi + sociální péče
- **nikdo** nemá právo: při zastavení řízení a odmítnutí žaloby
- stát má proti neúspěšnému účastníku právo na NNŘ, není-li tento osvobozen od SoP
- o NŘ se rozhoduje v konečném rozhodnutí

Uspokojení návrhovatele § 62 SŘS

- = „smír“ ve správním soudnictví
- před rozhodnutím soudu uspokojí odpůrce návrhovatele **vydáním nového rozhodnutí**
- řízení pak **soud zastaví** – když účastník **sdělí** že je uspokojen **anebo** je to **zjevné**
- více viz samostatná prezentace

Výkon rozhodnutí, použití OSŘ aj.

- kdo vykoná uloženou povinnost za stát? - § 63 SŘS
- **subsidiární použití OSŘ** - přiměřeně se použije tam, kde nemá SŘS vlastní ustanovení – např. o dokazování, obecná ustanovení o zastoupení, doručování, opatrovníku, o podmínkách řízení, resp. o postoupení věci atd. např. nelze použít rozsudek pro zmeškání (z podstaty věci) anebo předběžná opatření (SŘS má svou úpravu)

Jud. 1 – povinnost ustanovit znalce

- **Krajský soud je povinen vyžádat si k posouzení odborné skutkové otázky stanovisko znalce, není-li již součástí správního spisu (§ 127 o. s. ř., užitý na základě § 64 s. ř. s.). **Posoudí-li** příslušný žalobní bod, **aniž si vyžádal stanovisko znalce**, zatíží své řízení vadou, která může mít za následek **nezákonné** rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d); § 109 odst. 3 s. ř. s.].**

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2011, čj. 1 As 28/2011-130

Jud. 2: Důkaz údajem z internetu

Zjišťuje-li soud obsah určité internetové stránky za účelem vyjasnění si skutkových otázek, může se tak stát toliko v rámci dokazování. Vědomost o obsahu určité internetové stránky totiž **nemůže být skutečností obecně známou**, kterou podle § 121 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. není třeba dokazovat. Protože **dokazování provádí soud při jednání** (§ 77 odst. 1 s. ř. s.), je evidentní, že krajský soud pochybí, pokud provede mimo jednání důkaz obsahem internetových stránek s cílem upřesnit skutkový stav dané věci.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2009, čj. 1 As 30/2009-70

Jud. 3: Změna petitu

Změna skutkového stavu, která může nastat v průběhu soudního řízení o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu (§ 82 a násl. s. ř. s.), **musí umožňovat žalobci**, aby v průběhu řízení mohl v závislosti na ní **změnit žalobní petit** a způsob požadované soudní ochrany přizpůsobit konkrétnímu skutkovému stavu (§ 64 s. ř. s. a § 95 o. s. ř.).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, čj. 1 Aps 3/2006-69, Sb. NSS 1590/2008

Bonusy

- ustanovení tlumočnicka (azyl jednání Ostrava)
- ustanovení znalce (invalidní důchody)
- SoP ze souvisejících rozhodnutí – jen 1 (R NSS...)
- blokové pokuty
- „nečinnost a zásahy“ rozhodují senáty + ostatní nejasně stanovené - 7 Ans 9/2011